

Mn. CAMIL GEIS

Medalla d'Or de la Ciutat de Sabadell

— L'acte constitui una german-
dat entre Sabadell, a on viu
i treballa, i Girona, a on va
néixer i segueix vinculat.

per G. B.

El nostre benvolgut col·laborador Mn. Camil Geis, gràcies al qual i mitjà la seva secció: «Los que encontré en el camino», ens permet conèixer personatges destacats del nostre món cultural, ha estat homenatjat a Sabadell, es que el converteix en «Personatge», y fa que vingui a aquestes planes, no a través de la seva signatura al capdavant d'un seu escrit, si que també, en aquest cas, com autèntic protagonista, al haver-li estat atorgada la Medalla d'Or de la ciutat de Sabadell, que se li lliurà el dia 25 de maig.

Fou en l'Auditori de la Caixa d'Estalvis de la senyalada ciutat, i, a part la finalitat, serví una vegada més per a unir llaços entre la industrial població que acollí en el seu dia a Mn. Geis i a rebut d'aquest tot l'esforç del seu treball i beneficis del seu sapiguer, i la Girona que el veié néixer, i amb la que ha mantingut amb continuïtat llaços d'amor i sentiments.

Centenars de persones volgueren acompanyar a Mn. Geis en aquest acte, i, entre elles, cal senyalar-hi la presència de bon nombre de gironins, entre els quals hi havia el Ponent de Cultura de la Diputació Provincial senyor Joan Tarrés, qui fou requerit a dirigir-se als reunits, i ho feu en nom de la província,, va fer una elegia a la germanat Sabadell-Girona per mitjà, o degut a la personalitat de l'homenatjat i a la seva obra.

Va recalcar la satisfacció de constatar l'estima amb que era tingut a Sabadell Mn. Geis, i, fins a cert punt, la tristessa de que no estés més entre nosaltres els gironins, lo qual acceptava donada la missió que estava portant a cap.

El punt de vista sabadellenc, sobre Mn. Geis, indubtablement quedarà reflexat, en les paraules que, en forma de pregó-adhesió, va pronunciar el Dr. Ernest Mateu i Vidal, que reproduïm amb el mateix lema que fou emprat:

* * *

La PERSONA I L'OBRA DE Mn. GEIS

Fa 47 anys i quatre mesos que Mn. Geis és sabadellenc. Consta que ho és des de l'hora primera que va trepitjar el lluent enllosat del presbiteri, nou de trinca, del temple de sant Feliu. El titular de la parròquia ja li era familiar, puix que venia de Girona i de Sant Feliu de Guíxols, centres del martiri i de la devoció tan estesa d'aquest sant patró. El 15 de gener del 1929 el bisbe de Barcelona segellava el seu nomenament d'Organista i Mestre de Capella de sant Feliu de Sabadell. L'actuació de Mn. Geis en aquest aspecte musical no ha desdit en res de l'antiga tradició dels grans mestres que han passat per aquesta Capella. Des del segle XVI l'instrument de l'orgue i la Capella de Música de sant Feliu havia estat sempre objecte de constant sollicitud per part dels clergues i dels regidors de la vila. Es un càrrec de responsabi-

El senyor Joan Tarrés, dirigint-se a l'homenatjat

litat eclesiàstica que Mn. Geis assumeix avui, com abans i com sempre, amb molta dignitat i competència.

Però Mn. Geis ha estat per Sabadell quelcom més trascendent i de superior validesa que simple Organista i Mestre de Capella. Ha estat el conseller i forjador de moltes consciències ciutadanes i cristianes de tres generacions de sabadellencs, que en el seu mestratge i en el seu tracte personal han trobat en ell la serenor d'esperit que no vacilla, el consell aciençat d'un home d'experiència viscuda i, sobretot, han fruit d'una amistat que perdura, sense alts ni baixos.

Evidentment, abans que tot, ell és i ha estat sempre un sacerdot-poeta que ha merescut enaltiments de tantes il·lustres plomes, que jo ara no sabria ponderar sense caure en el plagi. En la suma de les lletres catalanes d'aquest segle hi ha profusió de sacerdots-poetes, amb tots els quals, alguns ja traspassats, Mn. Geis ha mantingut una amistat perenne i dels quals n'ha de guardar un riquíssim epistolari. (Recordo de

memòria: Mn. Anton Navarro, Mn. Josep Cardona, de la mateixa Comunitat de sant Feliu, del qual en farem esment més endavant i Mn. Geis l'ha recordat en totes les ocasions, Mn. Jacint Costa, Mn. Verdaguer, Mn. Ramon Garriga, del qual n'ha fet memòria perdurable amb el notable llibre «L'ermità de Samalús», Mn. Miquel Melendres, Mn. Ramon Muntanyola, biògraf del cardenal Vidal i Barraquer, del qual en va publicar una Miscel·lània, i segurament de molts d'altres que ell sap i que jo no he conegut. No cal dir que entre els sacerdots-poetes vivents, entre altres em consta de Mn. Pere Ribot, el consideren com el germà gran de la poesia sacra). Ens diu l'escriptor i advocat Octavi Saltor, antic amic seu de juvenesa i potser el més entusiasta panegirista de la seva obra personal i literària, que avui Mn. Geis figura com a veritable capdavanter entre els poetes sacerdots de Catalunya, fent notar que en el mateix any moria en la vila Joana de Vallvidrera el nostre més gran sacerdot-poeta, Mn. Jacint Verdaguer, al Pont Major de Girona naixia un altre sacerdot-poeta, Mn. Camil Geis.

En la festa de les lletres que Sabadell va celebrar l'any 1943, Mn. Geis hi va pronunciar el discurs de gràcies i amb to solemne va començar dient: «El que no m'ha concedit la naturalesa, m'ho ha atorgat la gràcia. Sabadellenc, no per naturalesa, ni per la sang, sinó per la Gràcia i per l'Esperit». Jo diria que és la gràcia d'aquest esperit que ell ha sabut transmetre a tants i tants sabadellencs el que ha fet que es guanyés a pols la veneració d'infinat de famílies que d'ell han rebut el do de l'amistat i de la companyia en tots moments i circumstàncies, en els dies de placidesa i d'horitzons clars, que només hi compareixia quan era sol·licitat, però espontàniament i amb més efusió de cor en les hores tèrboles del dolor i de la mort, on la seva presència és un efluvi de serenor i de conhort. I aquesta gràcia no prové solament del sacerdot-poeta, sinó d'un esperit humanístic que ha aprofundit en el coneixement de la naturalesa de l'home i de la dignitat suprema de la família amb tots els seus valors i virtuts humanes, sense les quals seria una utopia voler edificar les virtuts religioses. És conscient i sap que la gràcia perfecciona la naturalesa i obra en conseqüència. Primer és l'home i després el cristià que el farà més home.

D'aquesta fàisó són els escrits i discursos que cada any ens donava Mn. Geis per la festa del Patronat de la Vellesa. Cadascun d'ells, indistintament, són flors delicadíssimes de respecte i d'amor als ancians, lliçons de doctrina cristiana i a la vegada de civilitat humana.

D'aquest esperit humanístic que respira tota la persona i actuació de Mn. Geis en prové també el resultat de la seva funció pedagògica i docent. Podem afirmar, i aquesta és la «vox populi», que és un bon pedagog, i per tant, un bon professor. Ho constaten, si més no, aquesta plèiade de deixebles: de l'escolania i chors parroquials, de l'Institut Casablanca de la primera època, de l'Escola Industrial i dels seus ex-deixebles de les Agrupacions Narcís Giralt, de l'Acadèmia Miralles, de l'Agrupació de Pessebristes, als quals cada any els ha regalat un doll de poesia popular i de folklore. Tots aquells que ahir eren mainada i avui s'han fet grans i ja són pares de família no l'han oblidat mai i recorden sempre amb afecte el mestre, el sacerdot i l'amic. Que és bonic això! Indubtablement és una benedicció de Déu veure un sacerdot estimat pel seu poble.

Ens seria molt difícil en la persona de Mn. Geis voler separar el sacerdot del poeta, o el poeta del músic, puix la poesia i la música constitueixen en ell condicions artístiques connaturals. Ho corrobora la majoria dels seus deixebles en afirmar que no recorden cap lliçó del seu professorat que no tingués l'accent espiritual del seu esperit de sacerdot modern. El seu verb, sigui on sigui, en l'aula, en el púlpit, en la premsa, en la conversa, sempre és una càtedra de lògica i per tant de sentit comú. És

dona la paradoxa (ell molt afeccionat a les paradoxes) que les seves lliçons i discursos no deixen mai d'ésser sistemàtiques i referides al tema, però sempre hi traspuen un ressò d'homília, així com els sermons i les homílies a l'església, sempre breus i concises, són una lliçó de pietat teològica i d'humanisme. Les condicions humanes i religioses de l'home i del sacerdot, del poeta, i del docte o del pedagog, són virtuts naturals sobrenaturalitzades per les tres virtuts cardinals i per la gràcia sacramental de l'Ordre, les quals constitueixen en la persona de Mn. Geis un subjecte unitari, com un bloc homogeni i indiscernible on no és possible separar una qualitat o una virtut de les altres.

Aquest és el Mn. Geis que jo m'he fet dintre meu, que potser i probablement no és el vostre, i no cal dir que menys encara el d'ell mateix, però pot que sigui molt semblant i segurament més exacte en l'enaltiment de la seva personalitat. És el xàfec que ell ha d'aguantar i, malgrat ell, tots nosaltres estem compromesos en posar de relleu.

Quan Mn. Geis va venir a Sabadell era un capllanet de 27 anys i ens diu ell mateix que la seva vida literària havia començat en la llinda de l'adolescència i que el seu nom ja rodava per les pàgines de les revistes literàries. Això és cert i en dono testimoni que a Sabadell ja se'l coneixia de molt abans. L'atzart m'ha fet que trobés unes poesies seves en el «Diari de Sabadell» del 26 i 28 d'agost del 1923, d'una de les quals he copiat una estrofa que si no la signés, pel seu estil tan personal, podríem afirmar a cegues que és d'ell:

«Per la senyal de la creu santa
de nostra llinda i nostre front,
renteu, Senyor, la nit, de tanta
iniquitat com hi ha al món».

Mn. Geis va entrar a Sabadell per la porta gran, oberta de bat a bat, del braç dret, acollidor i magnànim del sacerdot més popular que ha tingut Sabadell en aquest segle, Mn. Josep Cardona, escriptor i poeta, predicador de multituds arreu de Catalunya, amic entranyable, no dels amics, sinó de tothom sense discriminació. En aquest sentit fou un mestre per a tots els sacerdots joves que passaven per sant Feliu. Mn. Cardona, doncs, s'apressà a presentar el nou organista i poeta al periodista i mestre de periodistes Joan Costa i Deu, el qual, d'arribada, ja l'envesteix amb aquella seva veu característica francota i rogallosa i li diu: «Ja sé que vós no heu pas vingut a Sabadell com un simple vicari passavolant, i com que us hi sentireu bé, estigueu segur que sereu —ja ho sou— un sabadellenc més». I tot seguit li encomana la publicació d'un llibre de poemes que amb el títol de «Balades i Cançons» farà el volum 25 de la Biblioteca Sabadellenca, que en Costa i Deu dirigeix. Més ençà, l'any 1935, hi va publicar el

Mn. Camil Geis, es felicita pel Ponent de Cultura de la Diputació de Girona, Joan Tarrés i Vives.

volum 31 «Glossari de Pietat». En Costa i Deu, que fou una de les figures sabadellenques més remarcables d'aquella època de tanta febrilitat política i social, estimava Mn. Geis i el considerava com un dels primers valors eclesiàstics entre els joves. Hom no pot oblidar aquelles sessions acadèmiques i literàries en el cenacle del Mas Torrellebreta dels lletraferits de l'Esbart de Vic on Mn. Geis hi estrena la lectura dels seus poemes i en Costa i Deu els entretenia amb anècdotes i facècies polítiques. Allà va refermar-se per **in eternum** l'entranyable amistat i la filial devoció de Mn. Geis amb Mn. Ramón Garriga. En els començaments d'un camí i d'una nova vida, quan necessitem algú que ens ampari, en Costa i Deu va comprendre que Mn. Geis podia enriquir la cultura sabadellenca i no es va errar. Aspirava a que els capellans joves s'ensinistressin en l'art de la crítica històrica i literària. Aprofitant-se de la direcció de la Biblioteca Sabadellenca havia fet relluir els noms de Mn. Joan Ugas, fill d'un sastre de la plaça de l'Àngel, de Mn. Joaquim Guiu, vicari de la Pu-

síssima i de Mn. Frederic Martí, vicari de sant Feliu. Avantçant-se als temps actuals, pretenia i ajudava a que els capellans joves que ell creia experts augmentessin la seva cultura i extenguessin les seves relacions socials més enllà del missal i de la sagristia.

«Us sentireu bé a Sabadell» li va dir. Es veritat: Mn. Geis s'ha trobat bé a Sabadell i mai no se li ha acudit desplantar la tenda, malgrat les circumstàncies poc al·licients i més aviat fredes dels comunitaris d'avant-guerra, malgrat haver-ne passat de verdes i de madures, ell, com Mn. Cardona, s'ha sentit sempre un ciutadà més de Sabadell, que, sense deixar de guardar absoluta i total fidelitat als deures sacerdotals i parroquials, ha participat tota la vida, incansablement, en qualsevol manifestació cultural i popular de la ciutat, ha estat un col·laborador assidu i de primera talla dels periòdics, i revistes i publicacions sabadellenques. Des de Sabadell ha col·laborat en la Revista de Girona, ciutat immortal de la qual n'ha estat sempre un fervent embaixador.

Em faria massa llarg i pesat si ara pretengués esmentar tota la seva obra poètica i de la prosa, de la qual ell n'ha fet un bell elogi i m'ha recordat aquell Ivon l'Escop de l'Elogi de la Paraula. Any darrera any, des de «la llinda de l'adolescència», com diu ell, des de llavors fins ara, fins avui, ha anat fruitant l'obra copiosa del poeta i del «sacerdot de les més pures essències poètiques (copio del pròleg de Mn. Pere Verdaguer al seu llibre «Glossari de Pietat», edició de l'any 1935, fresc i verídic com si fos escrit avui), estudiós, ordenat i tenaç, fornit d'un bagatge d'erudició notabilíssim, defensor del patrimoni tradicional... i la prosa del qual té l'oreig suau i alegre d'un camp de blat rosenc a ple juny... cristall puríssim».

«Poeta de raça» el va definir el doctor Carles Cardó. Poeta religiós premiat arreu de Catalunya. Amb les tres Violes d'Or i Argent premiades en els Jocs Florals de 1933, 1935, i 1971 que l'han consagrat Mestre en Gai Saber, confirm el que ha dit recentment un poeta valencià, ordenat sacerdot en la seva senectud, que la millor poesia que s'ha escrit en el món era l'Evangeli. L'hagiografia de les bèsties que surten en els llibres bíblics, li va merèixer l'any 1968 el premi Ciutat de Barcelona. En referir-se a Mn. Geis, el poeta i escriptor Eduard Marquina, el va titular «dues vegades ungit per Déu, ço és, com a sacerdot i com a poeta». Realment, a més de les obres de major quantia, haurà deixat a la posteritat una sèrie de petites composicions poètiques d'indole casolana i de motius familiars que mouen tan endins la sensibilitat popular que fan que sigui el poeta més llegit. Tots hem tingut a la ma i guardem aquestes guspines de llum poètica reproduïdes en mil estampes i recordatoris, que responen i s'identifiquen amb aquell sentiment del poble senzill que només saben copsar els poetes de la bondat franciscana, de la simplicitat verdagueriana i de la «paraula fúlgida» com el defineix el doctor Lluís Carreras. Són moltes les composicions poètiques de Mn. Geis a les quals podem aplicar aquest judici. Vosaltres les recordareu més bé que jo, que escric de memòria: aquella «benedicció de la taula que ens agermana» en les festes familiars, o aquella altra de dol «quan amb la mort a casa ens hem trobat...» La seva poesia, baldament no vulguis, t'emociona, «és tota ella unció, en frase de Mn. Pere Verdaguer, és dignitat, és elevació» de l'esperit.

L'any 1955 és va publicar el primer volum «**Obres de Mossèn Camil Geis**», edició, esgotada tot seguit, patrocinada per un grup de sabadellencs per a perpetuar el bon record del seu pas per la rectoria de sant Feliu. L'èxit d'aquest primer volum que recopilava els poemes «Balades i Cançons», «Horitzons i Rutes», «Poemes de Nadal» i «Fulles d'Heure», va promoure que l'any següent, 1956, es publicés el segon volum amb les composicions «Eucarístiques», «Rosa Mística» i «Glossari Piadosos». Apareix el tercer volum l'any 1964 amb noves produccions

de temes diversos. Tres volums que en la vida literària i poètica de la llengua catalana constitueixen un cos que fa respecte i mereix un lloc preeminent. Des de llavors, en aquests dotze anys últims, l'esperit, el verb i la ploma de Mn. Geis no han estat inerts, com tots sabem, i és d'esperar l'aparició d'un quart volum, que ben bé es podria escaure amb motiu d'aquesta avinentesa. I si Déu vol, com és el nostre desig i la nostra confiança, que se li concedeixi llarga vida i Sabadell pugui comptar per molts anys amb la companyia i presència del seu fill sacerdot i poeta. No tenim cap dubte que Catalunya i Sabadell esperen encara poder gaudir de noves manifestacions poètiques i de renovades efusions d'amistat i simpatia.

Jo diria que la nostra ciutat ha estat agraïda i ha sabut valorar en tots temps les qualitats i mèrits de Mn. Geis. Li ha manifestat el seu afecte i admiració en quantes ocasions s'han presentat en la vida literària, pedagògica i sacerdotal del Poeta. L'any 1933, amb motiu de la primera Viola d'Or i Argent als Jocs Florals de Barcelona, la Joventut de l'Acadèmia Catòlica li va editar el poema «L'antic filòsof i el modern poeta» i li'n feu entrega en un solemne acte d'afecte i simpatia en el qual hi pengueren part les il·lustres i conegudes personalitats de Mn. Josep Cardona, Manuel de Montoliu i el doctor Lluís Carreras.

La celebració dels 25 anys de sacerdoci va coincidir amb la dissort del traspàs de la seva mare. Tots els amics i admiradors, que llavors com ara eren multitud, van contenir llurs felicitacions, però li manifestaren llur estimació i condolença acompanyant-lo en els actes piadosos dels sufragis i del sepeli. Entre els molts amics, el primer, l'amic inseparable des de la juvenesa, Octavi Saltor, el qual li ofereix aquell emotiu sonet de conhort que acaba dient:

«...i el fill, al capçal tornat sagrari,
la missa hi celebrés d'aniversari
dels seus vint-i-cinc anys de consagrant».

En el decurs d'aquests últims anys ha estat objecte de demostracions d'afecte i simpatia per part de quasi totes les institucions sabadellenques, per les quals ha deixat i segueix deixant un estelat de llum i serenor per la seva paraula poètica i sacerdotal, que traven encara més els lligams d'amistat que no ha deixat mai de conrear. Bé ha d'ésser així pel qui ha estat el més devot apologeta dels qui foren amics seus i avui dormen en la pau del Senyor.

El 26 de juny de l'any passat, al capvespre, el temple de sant Feliu estava ple, de gom a gom. A aquella reunió de gent només la podia atreure un esdeveniment important o una ocasió extraordinària. Mn. Geis celebrava la missa del cinquantenari sacerdotal. Aquella multitud d'amics (i em consta que no hi eren pas tots) reafirmava una lloança, com una al·leuia interminable, del poble «poble» al sacerdot i a

*Un aspecte de la sala, amb l'homenatjat
les Autoritats en primer terme.*

l'amic que d'aquests 50 anys de sacerdoci en portava més de 46 a Sabadell i és tingut i estimat com un sabadellenc qualsevol. Jo em pregunto, i us pregunto a vosaltres: ¿Qui, en vida, ha pogut reunir tants feligresos?

Aquest sentiment popular i general envers la persona de Mn. Geis, que ja fa molts anys l'ha consagrat fill de Sabadell per la Gràcia i per l'adopció, ha nascut del cor d'un poble noble, generós i franc, que intueix i valora per si mateix la veritat dels fets i de les coses. Sabadell fa pública reconeixença de la dignitat de les persones sense necessitat de títols oficials i concreta avui aquest afecte i aquesta admiració per la seva persona i per la seva obra amb un símbol de màxima estima pels sabadellencs: La Medalla d'Or de la Ciutat.

Ernest MATEU i VIDAL

* * *

Llargs aplaudiments s'escoltaren al acabar la seva disertació.

El batlle accidental senyor Royo, al fer-li ofrena de la «Medalla d'Or» de la ciutat, entre altres coses, digué «Sabadell, sent la necessitat de persones com vos».

El President de la Fundació Bosch i Cardellach, en nom de totes les entitats de Sabadell que es varen adherir al acte, li donà un pergamí recordatori.

Llarga fou la llista d'adhesions, entre les que recordem i senyalem: Arquebisbe Narcís Jubany, Bisbe de Tarragona Josep Pont, de Girona Jaume Camprodon, auxiliar de Barcelona Ramon Daumal, Abad de Montserrat Dom Casjà, i una llarga llista.

Com sigui que Mn. Geis es un destacat poeta de la nostra llengua i la nostra terra, la rapsoda Nuri Candela, va recitar-ne unes quantes, moltes d'elles referides al llac de Banyoles, perquè l'afecte fos clos amb cançons musicades així mateix per Mn. Geis.